

Κρίσιμα σημεία στη διαχείριση των Στερεών Αποβλήτων προς την κατεύθυνση της Κυκλικής Οικονομίας

Δρ. Σταυρούλα Τσιτσιφλή,
Μ.Ε. Περιβάλλοντος ΤΕΕ ΠΤΚΔΘ,
Μεταδιδακτορική Ερευνήτρια
Πανεπιστημίου Θεσσαλίας

Άξονες Ημερίδας

Διαχείριση στερεών αποβλήτων – έμφαση στα αστικά

Εναλλακτική διαχείριση ΑΕΚΚ

Γιατί?

Στερεά Απόβλητα

Από στοιχεία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής

- 16 τόνοι υλικών ανά άτομο ετήσια χρησιμοποιούνται στην Ευρώπη, από τα οποία παράγονται 6 τόνοι στερεά απόβλητα
- Απώλεια δυνητικά δευτερογενών ακατέργαστων υλικών (μέταλλο, ξύλο, γυαλί, χαρτί, πλαστικό) στην Ευρωπαϊκή οικονομία
- 2010: 2,5 δισ. τόνοι στερεών αποβλήτων στην ΕΕ
- Από αυτούς 36% ανακυκλώθηκαν (αύξουσα τάση)
- Παραγωγή στερεών αποβλήτων (κατά μέσο όρο) στην Ευρώπη: 540 κιλά σκουπίδια ανά έτος (όλων των κατηγοριών όπως τρόφιμα, πλαστικά, χαρτιά κ.λπ.)
- 40% επαναχρησιμοποιείται ή ανακυκλώνεται ενώ σε κάποιες χώρες περισσότερο από το 80% πηγαίνει για υγειονομική ταφή

ΑΕΚΚ

- Ρεύμα αποβλήτων με προτεραιότητα διαχείρισης
- 25% - 30% περίπου του συνόλου των παραγόμενων αποβλήτων στην ΕΕ
- Το επίπεδο ανακύκλωσης και επαναχρησιμοποίησης των ΑΕΚΚ ποικίλλει στην ΕΕ (10-90%)
- Εάν δεν διαχωρίζονται στην πηγή, μπορεί να περιέχουν μικρές ποσότητες επικίνδυνων αποβλήτων, με κίνδυνο να προκαλέσουν ιδιαίτερους κινδύνους για το περιβάλλον
- Στην Ελλάδα παράχθηκαν 815 χιλ. τόνους ετησίως (στοιχεία 2012, τάση που βαίνει μειούμενη), ενώ ανακτήθηκαν 2,7 χιλ. τόνοι
- Νομοθετικό πλαίσιο – στόχοι (ανάκτηση - ανακύκλωση τουλάχιστον 70% κ.β. ως το 2020)

Οφέλη Αποτελεσματικής Διαχείρισης

Περιβαλλοντικά

- Μείωση περιβαλλοντικών προβλημάτων και προβλημάτων υγείας – Αποδοτικότερη αξιοποίηση φυσικών πόρων
- Μείωση εκπομπών αερίων θερμοκηπίου
- Αποφυγή αρνητικών επιπτώσεων σε τοπικό επίπεδο, π.χ. υποβάθμιση τοπίου, τοπική υδατική και αέρια ρύπανση, κλπ.
- Αντιμέτωπιση προβλημάτων που προκύπτουν από την αστικοποίηση: υποβάθμιση φυσικού περιβάλλοντος και βιοποικιλότητας, καταστροφή πολιτιστικής κληρονομιάς

Οικονομικά

- Υψηλή αξία υλικών που ανακτώνται
- Μείωση κόστους
- Αύξηση αξίας εξαγωγών ανακυκλώσιμων υλικών

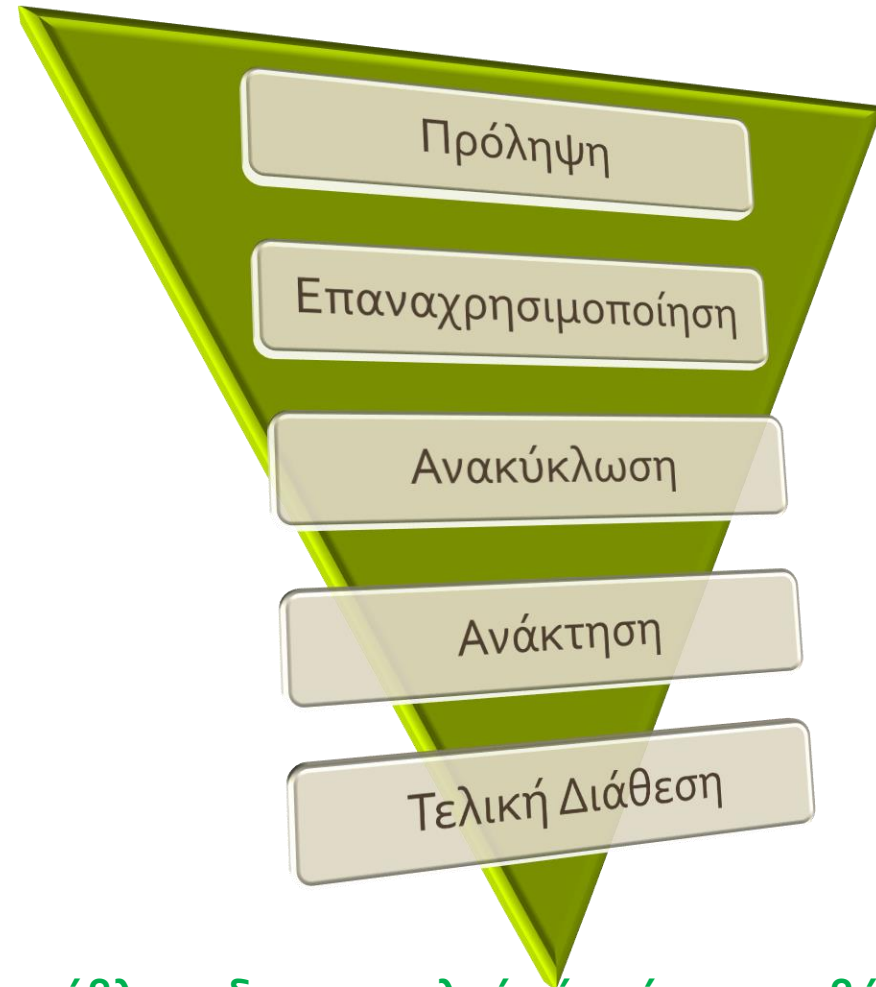
Κοινωνικά

- Δημιουργία θέσεων εργασίας
- Επιμήκυνση χρόνων ζωής ΧΥΤΑ
- Ενδυνάμωση περιβαλλοντικής συνείδησης

Οδηγία 2008/98/EC για τα στερεά απόβλητα (Waste Framework Directive)

- Θέτει βασικές αρχές διαχείρισης στερεών αποβλήτων:
 - Αρχή «Ο ρυπαίνων πληρώνει»
 - Αρχή «διευρυμένης ευθύνης παραγωγού»
- Επικίνδυνα απόβλητα
- 2018: τα μέλη του Ευρ. Κοινοβουλίου υιοθέτησαν νέους στόχους για την ανακύκλωση των αποβλήτων και τον περιορισμό της υγειονομικής ταφής εντός συγκεκριμένων προθεσμιών
 - Ανακύκλωση του 55% τουλάχιστον των αστικών αποβλήτων ως το 2025 (60% ως το 2030 και 65% ως το 2035)
 - Περιορισμός υγειονομικής ταφής σε ποσοστό μέχρι 10% των αστικών αποβλήτων μέχρι το 2035
 - Χωριστή συλλογή υφασμάτων και επικίνδυνων αποβλήτων

Τα απόβλητα δεν αποτελούν ένα άχρηστο βάρος
αλλά έναν πολύτιμο πόρο

Κυκλική οικονομία

- Τα συστήματα κυκλικής οικονομίας διατηρούν την **προστιθέμενη αξία των προϊόντων για όσο το δυνατόν μεγαλύτερο χρονικό διάστημα** και εξαλείφουν τα απόβλητα
- Δράση **σε όλα τα στάδια της ζωής ενός προϊόντος** – επίδραση στο δυναμικό ανακύκλωσης: εξόρυξη πρώτων υλών, σχεδιασμός υλικών και προϊόντος, παραγωγή, διανομή και κατανάλωση, επαναχρησιμοποίηση, διαχείριση αποβλήτου και ανακύκλωση.
- Οφέλη:
 - Μείωση των πιέσεων στο περιβάλλον
 - Υψηλό βιοτικό επίπεδο
 - Χαμηλό ανθρακικό αποτύπωμα
 - Ασφάλεια προμήθειας ακατέργαστων υλικών
 - Αύξηση ανταγωνιστικότητας
 - Καινοτομία και ανάπτυξη
 - Δημιουργία θέσεων εργασίας
 - Οικονομία που βασίζεται σε κυκλικό μοντέλο ανάπτυξης

Εθνική πολιτική

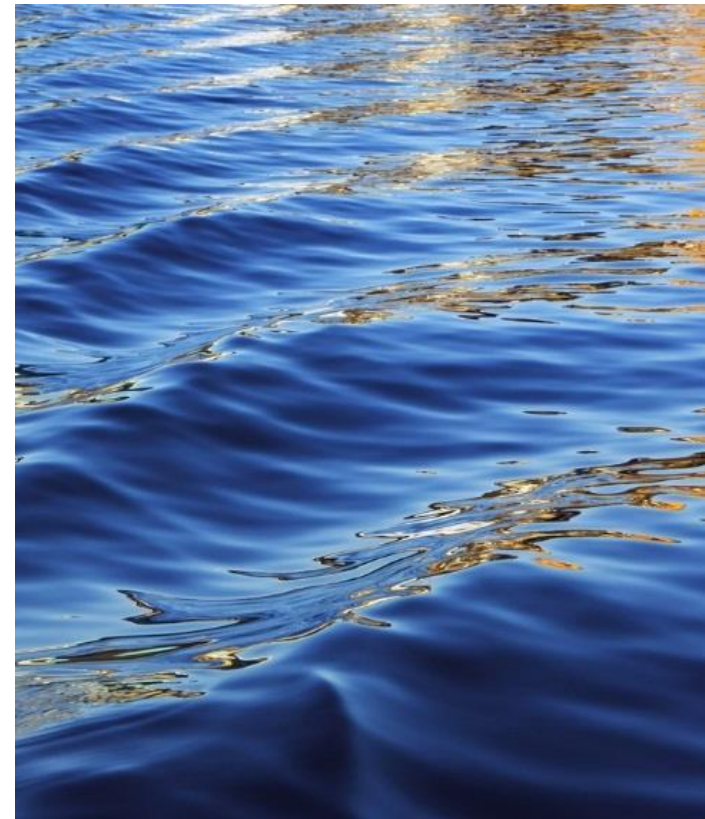
- Η εθνική πολιτική για τα απόβλητα είναι προσανατολισμένη στους εξής στόχους-ορόσημα για το 2020:
 - τα κατά κεφαλή παραγόμενα απόβλητα να έχουν μειωθεί δραστικά,
 - η προετοιμασία προς επαναχρησιμοποίηση και η ανακύκλωση με χωριστή συλλογή ανακυκλώσιμων - βιοαποβλήτων να εφαρμόζεται στο 50% του συνόλου των ΑΣΑ,
 - η ανάκτηση ενέργειας να αποτελεί συμπληρωματική μορφή διαχείρισης, όταν έχουν εξαντληθεί τα περιθώρια κάθε άλλου είδους ανάκτησης και
 - η υγειονομική ταφή να αποτελεί την τελευταία επιλογή και να έχει περιοριστεί σε λιγότερο από το 30% του συνόλου των ΑΣΑ
- Ανάπτυξη «Πράσινων Σημείων» για συλλογή ανακυκλώσιμων υλικών
- Εξορθολογισμός κοστολόγησης – κίνητρα για μείωση παραγωγής αποβλήτων
Στοχευμένη εθελοντική εφαρμογή του Πληρώνω Όσο Πετάω (ΠΟΠ) – φόρος ταφής
- Δημιουργία νέων ρευμάτων αποβλήτων σε εναλλακτική διαχείριση (ρούχα, έπιπλα, έντυπο χαρτί, ανταλλακτικά αυτοκινήτων)

Στόχοι ημερίδας

Ευχαριστώ

Being wise with waste